

ובצפיפות

ובצפיפות של המון ממהרים דומם פנימה
ובטלטלה הבטלה המטמטמת
פתאם יד של אשה נכרזה ממששת
את אריג השמלה שתפרה לי אמי
ושואלת למחירו
ואינה חדלה לשאל בלילות
שורטת באריג בצפרנים סדוקות
מעבירה בעורי
ממששת במבינות
באצבעות דקורות של תופרת קצרת ראי
דקת שפתים וחורת
והיא גוזרת וגוזרת.

עיני מתרחקות זו מזו מרב תדהמה
כשאני מביטה בך, מדאם אדמה זמן.

הוי, אשה גופה, מכתמת, נפולת לסתות,
אשה זקנה כבר שמפרת לי יותר מדי,
זאת שמדדה על מקל אל היכל התרבות
עטופה פרנה בעלת תלתלים מלאכותיים
עמוסה שרשרות וטבעות מזהב אמריקאי
ששה לפתח בשיחה עם כל מי שלא מעגן
מוכנה מיד להצטדק, להתחנף, להתנהר ולהטיף –
האם ידעת כי את היא שהינקת אותי?
חלב אדם-בהיר משדוף האחד ינקתי
ומהשד השני נמשך חלב רוחש אפר כעבש.
ומי משתינו מבינה פתאם מדוע
עיגף האחת ירקה, והשניה – סגלה
כהה.

כשאני מביטה בך, מדאם אדמה זמן
עיני מתרחקות זו מזו מרב תדהמה.

יש כאלה שמזמינים לסרט, לטיול במדבר יהודה,
קונים פוסטר, פנינים, מערביל.
לוחשים מחמאות.
הוכיח היה לאבי צורה של אהבה,
צורה של התלקחות
צורה של התמסרות.
הוכיח היה גוף מולדתו היהודית-רוסית.
מאז שצמחו לי שדים היינו צורחים
במטבח שעות בענינים של אמת מחלטת.
'וזה ההבדל ביני לבינה', היה אומר
לאמא, בשעות הקטנות של הלילה, מתש ומטהר
משעות של דבור נלהב
ותשובות שלא לעגן.
'וזה מה שיהיה כתוב על המצבה שלך',
היתה אמא עונה על כך,
מקנה להמשיך ולהרגיז אותו.
אני משערת שאחר כך הסיעו יחד
את המטה הכפולה המתקפלת.
אני משערת שבה נולדתי,
מקצה-הגלים הזה.

כשהייתי בתיכון

כשהייתי בתיכון נשבַעתי:
אתחנן ולא אראה לעולם
את פניו המקמטים
שתמיד מקנאים באמהות אחרות.
הוי, כמה שבועות רעננות
וחכליליות היו לי בתיכון!
בבקר קרעתי את הצפית הרקומה
ציצים כחלים מרב זעם
על מזמת המרמה שלך שבלילה
מנעה ממני לצאת לטיול עם חם
בצהרים גלחתי את שער ראשי
ומה לדעתך הרגשתי בערב כשגליתי
שהוספת בכתב ידך המרשל כמה מלים
למכתב האהבה שלי לגבר נשוי
באמת כבר אינני זוכרת בדיוק
אני זקנה מדי ופני המקמטים
שתמיד מקנאים באמהות אחרות
אינם נחוצים לאיש מלבדך.

הלך האיש

ועכשו הלך האיש אשר
במושב לצים לא ישב
ולא עמד בדרה החיים
החטאים המוזרים
למלמד תנ"ך פשוט
וחוזר על עצמו
היה אבא שלי
שלמד אותי אלה בית
בשיטת ועכשו העתיקי נא
את הפרק הראשון מתהלים
בכתב יפה.

נולדנו כאן

נולדנו כאן
להיות צעירים
בארץ צעירה
בלי סבים, סבתות והורים
בלילה
בבית הילדים
עמד במרכז החלל
סיר אמיל גדול
מצפה שיתמלאו צפיותיו
ובחוג, ליד חדר האכל,
השתרע השא הגדול
יחוריו קצרי השרשים
ממקרים להצטופף יחד.

זכרון ילדות

השפה השופעת, שפת הסוד של האמהות
כאשר הן מצחקות בצהלת ילדות מגדלות נעלים
מדשדשות בדשגי גן העדן הלועז
בצילייה הינקתי את ילדתי השתופית
כשמחשכים נובחים בלי קול זחלו בעד חורי הפילה
ונכנסו לשכב לצדי
באחת ממטות הברזל הלבנות של בית הילדים.

בלחש מתחנן נסיתי לעורר
את חברתי רפת הלחיים
שנדבר סודות בשפה של הגדולים
ואף אחד לא הבין.
אבל היא התעקשה לחלם על אביה
שהיה מגיס לבריגדה כבד שנתים
לא בא להגיד לה לילה טוב.
או הינקתי לבד בשפה הסודית את החשך
שצ'ה מאשה דאשה קאשה, שפה מלאה שחד
שהחשך הגדול יכול להבין.

אותה תרדה שהיתה חמוצה וחורת ונחוושה
 נחזלה להתרוצץ בתצלומים מגשמים והדוקי לסת
 הנדחקים נבוכים מאור השמש ושואפים לדמם
 ולהסתגר בשולים המזקבים של זכרון
 מחרף אל מרחמים שמעבר לנהרות
 הנה
 מבין
 קפלי
 קדין
 יוצאת
 כמו צללים קימים גם בשמש המחויכה ואוטמת אוננים
 מרב צפירות עולות ומתמשכות ומתפתלות
 קביב מטות הברזל הצבוע של ילדותנו
 משגשגות שאגות של כפר שחורה
 שורטת לחייה
 שאגות זרות נידועות
 כמו שם משפחה מלפני הנשואין
 תרדות ארוזות ומקפאות
 והן מוכנות.

יונה פרוצה פעורת מקור ביום שרב
 לנד שירי הקשר שהותיר הפלב.
 מנקרת, מקרקרת, עם נמלים
 נצה כאחד הנצים.

היית מקסימה
 כשהיו לך ריסים רוטטים
 וצנאר ענג
 וכלה נחפית בכסף
 תמים.

היית מעקרה מלאה?
 גוח קף
 ביד חולמת
 להפריח
 ושלום שלום.

למה רצית את לצאת מהצהר?
 רצית להביא הביתה עטור?
 משכה אותך השממה הכחלחלה
 שנראתה כמו טהר?
 התחשק לך להתעלף ממחלטות?

עורה לבו מדי.
השמש של ירושלים
תלטף אותך יום שלם.
שבוע לא תוכלי לישן מכאבי כויות.

שנים שנים יצאו מהתכה
ממצמצים.
לא מיד התחילו לטרף.

הוכחת שהמבול לא חסל את שרשי הזיתים.
עמק יותר באדמה הזאת שרש הרע.
על איזה תפוח סדום את עושה אהבה?
על מה את בונה?

לבנות קו
לשמר על הגוזלים
מאוח
מנץ
מרוח כעץ
מהברק
מהדבורה
מעין הרע
ממגפה
ממכת בכורות
ממות במלחמה
מיונים אחרות
מאחיהם הגוזלים ומעצמם.

והארץ מלאה נמלים
שחורות, לבנות וכותבות,
מהן מעופפות ומהן בונות קנים.
הכנסי, יפרשו עליך כנף,
להשתתף בשיחתו העוקצנית
למצא משפחה.

תספרי כמה נשארו לך בבית.
תלמדי לצרח.
תרצי לנקם.
גרונך יתחזק ניתקשת.
קולך יתעבה.

ספרו ששמרה על הופעה יוגית
גם בחדר המיון, למרות
ההקננות, התדירות וכל זה.
אחרים ספרו על שאגות
דוקא כשהטפול נגמר.

תצאי כבר מעצמה, יונה מפנקת!
תהיי מקורית דוקרת.
תקדי בקצב החדש!
תתלקדי עם כח מנחם!
תצביעי עם הראש אל הקיר
ךך
למדו אותך לסמך רק על הטרוף.

ועכשו תפתחי את הטלויזיה:
נשים מקל העולם מגנות אותך
צועקות 'ערביה פלסטין' בלהקה.
הן צעירות ויפות-גפש ממך.
את שם, כמו במראה דוברת,
נואמת על שלום ואהבה בקול צרוד
מגברת, מקרקרת, נצה כאחד הנצים.

מתי ישבתי על המדרגות הקמימות ברוח,
האוויר היה מלא זרעוני סביונים סביונים,
הפלב רובץ לצדי שבע ומלטף,
יונה פרוצה, פעורת מקור מזיזה במקורה את צלחת הפח
קרוכה אלי מאד.

ולא כדגים

ולא כדגים במצודה בו במקום זועקים פיותיהם: הרעה
רעה ונוראה ומיד מהזנעה עיניהם יוצאות מחוריהן ומיד
ראשם וזנבם וכל גופם אגרופים על האויר המזגג והאוטם סכוי
גם לא צונחת הפרפור של צפרים בשק: החוצה החוצה החוצה
ולא היא הצניחה החולנית של להקת פרפרים זכרים
בשדה מרסס כנפיהם מטרפות תשוקה עורת
זה לזה לוחשים: האהבה יפה יפה

כשבני אדם נקלעים
כשפליט האבן נופלת ומכה
והלומי כאב הם מטלים באמצע הדרך מעוכי קדמת
בחריקת הלב מתחילה אצלם לתקתק משאבה
יונקת כספית עתיקה של תחבולה
בלחישה מתחילה אצלם הנהמה של מהומת התאוששות
חשובי מוצא ומבוא אינם מובילים אלא לנהול
משטר חרום של חסכון בתנועות רגש מיתרות
תקצוב הקצב של הפעס
משמעת בנושא השנאה
רשום מונע של מועדי הדמעות.
התושיה מדביקה פסים לבנים וישרים של שתוק
על המקומות הרגישים לחבלות ולכויות.
בעינים עצומות אמה מכחין בעומדים למראשותיה
ומתתיב לחיות. בן אדם
יום אחד תתרגל הליכה זקופה בין שתי תמוכות המתכת.

ואם אותי תדלל –

כמו את סבתי

אשכול עולליה רמסת בגת גויים

ואם אותי תעולל –

כמו את אמי

בסרה השלכת לארץ

אם תשכלני –

טפו, רד מערפי, סרטן צולע, אל תלקק לי שם מלח

אגדות על צמח צדיק. אפלו בחלום הרע

אינני מסגלת לעמד כמותן דם ולחשב אחרנית

שארית ועוד שארית בלי להצבט.

פסח עלי, חיט חגר,

אל תגזרני.

בערמת הסמרטוטים בשוק הערבי צעקתי לו שלום מאז

ורד לא שלי, מנסה להתלבש עלי,

שמכנסי התעמלות כחלים נפוחים מלחמים על ירכי.

הנרד של התלבשת האחיזה בבית ספר לבנות ערביות

מהחלון של אוטובוס דרום יהודה צעק לי שמחה לא שלי

הכניס לי כמו מסטיק מפה לפה שמחה לא שלי.

אבנים לא בלעתי.

קודדתי לבוש.

בתי צחקה והפנתה פניה ממני

כאלו הראיתי לה גדול נרד בתוף גרוני.

בינתים יבוא יצוא, בינתים תירות

הראה לי

הראה לי שוב אותן התמונות
של אנשים במכונת סגורה.
אני צריכה להיות מוכנה.
עינים של ילד מתבונן בפנים מרסקות של אחיו הראה לי.
אל תכסה ערמת גויות חרוכות.
אני צריכה להיות מוכנה.
לא בחלומות, לא לפני השנה,
כמו שהייתי נהרגת עם אחי במלחמה ההיא,
לילה לילה קרבי מוקאים מבטני
רמשים מדגדגים בהם
וקולי משתק.
הראה לי בהקיץ. בטלויזיה.
איך אומר אב לבת קפצי מהחלון נרוצי.
איך אדם אקדח אויבו אחז.
הראה לי את זה שוב.
אני צריכה להיות מוכנה.

איש לא ראה מה שעשיתי בינתים ליד הגדר.
אנשים עסקו בהובלת פסנתרים, שטיחים,
בהרתחת מי השתיה.
אנשים אחרים הלכו עם ידים למעלה.
זה לא היה חלום. היה לי יבש בפה
והמים שהרתחו עוד לא פושרים, לכן בינתים
מבעד לגדר אני עושה מסחר עם ילדה נרדה
מסטיק מפה רטב לפה יבש בעד פרוסה עם חמאה
מלוחה אמריקאית, והזבובים שאכלו מגלה מעיניה
מתישבים על עיני.
בינתים יבוא יצוא, בינתים תירות.

ככה זה היה ביולי 1948
כשפנו את הנשים והילדים מהחזית ליפו הכבושה
ומשני עברי הגדר הסתוכבו פליטים מהעולם כלו.

ארץ כחושה ונחושה

ארץ כחושה ונחושה צועדת ארבעים שנה
לארץ שפת הים. שמש ידענית
מצפה את העור הפליט ברקועי נחשת.

איה היה קורן ואיה מצלצל בצחוק הצפוי
קורץ לנחוישים ולחישות מאחורי גבה המשתנה!
כעת מתהדקת על סנטרה וסביב שפתיה

גזרת הנחשת כמו שריון קשקשים.
בהתאמצות לחיה מתקלפות שפתיה,
נושר הטיח, וכל אחד יכול לראות את הקמטים.

במשא ומתן, אגא, בכל זאת
בקצת מתן, זאת הפעלה האצילית
שבה עסק מחמד ברקיע השביעי
מלנה בחייה ספקני של מוסה:
"הם לא יעמדו בזה. למד מנסיוני".
ומספרת אגדת המעראג' שקרה,
בחשובי חמש פחות חמש פחות חמש
מחמד הנביא נולד והתקדש.

אברהם אבינו היה אבי המתמקחים.
הוא לא צרב את לשונו בגחלים
ולא אכל עוגות צואה. הוא לא נצלב
ולא הלך על מים. בחשובים היה עוסק
חמש פחות חמש פחות חמש
כשנסה לשמר על מה שיש.

ובכן משא ומתן, הה, במשא ומתן
נהל את עולמה, רבון,
למד את הנשמה להתמקח.
אל תדקדק בספרות הירקות תחתומות על הזרועות
נושאות הפקלאות, שעה שנתנהל על הגשרים העצובים
שבין האלף השני והשלישי לספירתם
הם מספרים תמיד ספור אשר מתחיל בדם ומסתיים בדם.

על שפת הים של תל־אביב

על שפת הים של תל־אביב אני רואה
 הם ועוד הם.
 המית המון חסר פרצוף
 נגדר על הרציף הצר.
 תסתכלי, אתה אומר, כמה יפה
 הים רוחץ להם את הפנים
 והנשמה מתישרת להם ברוח.
 תרגישי איך הם נמשכים אל הספון
 המתנדנד הזה, מרחרחים
 את המרחק והגבה,
 אתה אומר ואומר ואתה
 יפה מהים
 עיניך רחבות בהרבה.

שמות של פרחים ופרפרים, לא של סגנונות רהוט,
 בקיאות תמהונית וחסרת תועלת זו
 בתחומים הירקים ההולכים ומתאבדים את שיכותם
 גורמת אי־נוחות לשאר המטיילים, לשארי בשרי ולעצמי.
 איזו אספרנטו נקשה פולטות שפתי בשזרועותי נפרשות
 כמו להתחבק עם צפרת פליטת שואות עלומות
 בחיק ילדות ארצישראלית?
 תקועה בכלונס בשטח הירק ההולך ומתאבד
 אני הודמת בזרועות חלולות להנחה ובלשון של קרש
 יצורים זרים, זוחלים, מתעופפים, מניעים את ראשיהם
 מזמזמים את פזמוני הזמן ומרקדים בתנועות רקוד מגנות
 שאינני רוצה לדעת את שמן.

קדי, חשבתי, אסביר את עצמי
בבהירות מחטאת.
כהניחם אמסר לה את הפרטים
בזה אחר זה ועד לנסתרים.
חזרתי והתמסרתי עד בוש
מיגעת את עצמי בפטפטנות
הלא־נרגעת של הלחות.
נעדין לא הסברתי לה, לא לעצמי,
את ריח אפיקי המים.
האם אמרתי שהיה נעים לשוחח.
ומי כמוך יודע לקבל את דברי כפשוטם.

ששפתי של הגבר פה רכרכות הן
כמו בטן שקופה של גוזל זרוק
זה היה הדבר שהחרידני
עת נער לראשונה נשק לי.

הרשי לי היום, ידידתי העתיקה,
לשבח את יפיו של צואר הכרבור
ללטה את גאותו המתענגת.

אל מפריעיני להלל את הרף הבורח
הפורח במסתרים
בתכונתו של הגבר
אוהז מטה השקד.

ברגעים

ברגעים שאני מאמינה באלהי הטוב
אני רואה אותו מרפרף בין פרחי הרדוף
כמו פרפרים שזה עתה יצאו מגלמיהם
ובאותו היום חתנתם וגם מותם.

או שאני רואה אותו בתוף כדור סביון תפוח
ואני יושבת על המדרגות החמימות ורוח
מפריחה פתאם את זרעוניו כמו שלג רך
ובחיקי נשר זרעון אחד ושם הוא נח.

בראשית הקיץ

רקיע פושט את מדיו ונשכב
על בטן חומה מתעגלת
בראשית הקיץ האדמה עוד רכה
וצוחקים ממנה עצים
מחזידים כמו ילדים
וסביבם מתעופפים ילדים
זה את זה דוחקים
לראות ואף לנגע באחורי
שמים מארץ יונקים

כָּבֵד צְהָרִים. כַּמְטָבָח
הַכֵּל עֲרוּךְ
עַל הַשְּׁלֶחֶן פָּנִים אֶל פָּנִים
הַמִּזְלָג שְׁלִי כַמְעַט נֹוגַע בְּסִפְּיֵי שְׁלֶה.
קִצּוֹת שְׁעָרוֹתֵי סְמוּכוֹת לְעוֹרֵק צְנֹאֲרָה.
הַמְאֹרֵר מוֹצִיא וּמְכַנִּים לְרֹאשׁ שְׁלִי
אוֹיֵר שְׁלֹק מִן הָרֹאשׁ שְׁלֶה.
גַּם אֲנִי רוֹאֶה אֶת הַסְּדָקִים
עַל שְׁלֶחֶן הַמְטָבָח, כְּבֵד,
יֹתֵר יֵשׁוּ מְאֹשֵׁר חֲדָשׁ
גַּם אֲנִי רוֹאֶה אֶת רִגְלֵי הָעֵבֹת.
קַח אֶת הַסִּפְּיֵי, תִּפְרָס לָחֶם.

שְׁרִירֵי עֵינַיִם נִקְשִׁים, כְּבֵד לֹא מְאֲמָנִים
מִתְחִילִים לְסַבֵּל הַתְּכֹנְצִיּוֹת.
אֵין זֹאת כִּי מַחְמַת הַדְּגֻדוֹג שֶׁל צְלִילֵי הַפְּסִנְתֵּר
הַנּוֹחֲתִים כְּשׁוֹרָה שֶׁל מְלֶאכִים גְּבוּהֵי עֵקֵב עַל מְדַרְגוֹת הָאֶבֶן
עֲלִיָּהוּ הַתִּישְׁבָּנוּ בִירוּשָׁלַיִם בְּשֶׁבֶת בְּבִקְרָה
כְּאֵלוֹ לְנוֹחַ.
וּבְאִיזוֹ תְּבוּנָה עֲלֵאִית, בְּאִיזוֹ אַחֲרֵיּוֹת רֶכֶה
הֵם מוֹרִים אוֹתָנוּ לְרִפּוֹת אֶת מִיתְרֵי הַרְצוֹן
וְלִצְנַח אֶל הַהִכְרָחִי.
תּוֹכֵל לֹמֵר שְׁנֵשִׁים מְאָרִיכוֹת יָמִים בְּזִכּוֹת הַכֶּשֶׁר הַזֶּה
לְבִכּוֹת מְדֵי פַעַם עַל לֹא דְבָר
כִּמוֹ לְמִשְׁלַל פְּרִלוּד שֶׁל בֶּאֱדָה.

הבית המתמלא אורחים בחג
 דומה לעץ אשר עלה נובל בעלה חדש יחלין
 בשמץ לצל הפעמון קופץ לבו של סף
 כמו ענף שהתישבו עליו צפרים
 והקירות קרבים ומתרחקים חליפות.
 רוחות סתו חונות, נחות.
 שמש חלשה נוגעת בפרורי אבק.
 יוצאת שנה. נכנסת שכנה אחרת.

כל ימיה היתה נתקלת, מבקשת סליחה, מתאמצת
 לחיה, מעניקה מתנות עטופות יפה.
 וכשלא מצאו חן היתה זועפת.
 מול המראה מדדה עפוס של נערות יפות
 וכשלא מצא חן הלוכה – מה נותר לה פי אם
 לרמות, אחר כך להתנדות, ושוב, מה לעשות, לכבות.
 בהריונה תפחה כמו על שמרים.
 שמרי, אמרו לה הנשים הנקנות,
 שמרי על עצמך, על עצמך שמרי.
 השמינה, אמרו הצעירות.
 אכל עכשו היא ממש צועקת. רע לה מאד.
 קורעת את המצעים. שואגת שנואה שנואה.
 ופתאום היא דוחפת בכל כחה את גלגל הרחמים
 של ימי עם כבד מנשוא
 לאט בתחלה, באנקות, אחר כך
 כבד דוחפים אותה והיא נטחנת בצעקה אחת
 לשנים עשר תינוקות.

קרח ועגל קורע אותי
וגחלץ החוץ.

אדון לעצמו עקשו
לשרט את חטמו,
את עינו הסומה.

לגזר את צפרניו צריך
בערמה.

כשאני מפשילה אתה מלטף
כשאני עוטפת אתה מפשיט
מי ישפט כעת אם מקר בוכה
הילוד או שחם לו מדי
אידך נפרש נשימות
כעת שאין לנו כח לצעק
וזה הכל מת.

קום. אור.
עלינו הילדה צועקת
מאחור.
החזק היטב בידה.
אני בצד השני.
באיזה צד אתה?
הארץ. הארץ. קלה רוחנו.
היכן הילדה?
הנה היא מרחפת על פנינו.

עכשו בחצר, כשעץ הגויכה כמו אם צעירה
בעשרים אצבעות ענודות מלטפת את רוח הבקר
ועץ המשמש ממול סורק את שערה הנאה
עכשו כשרק תנודת ראש מזכירה
כי מזמן נחתם ביניהם מי ובשיל הראשון
אז בורועות שניהם הרוח הולכת לישן
אין ענין לה לשמע ספור על כעס השרש
לא עסק עם מה שאיננו נראה.

אַרְבָּעָה יְלָדִים נֶאֱחָזִים בְּשִׁמְלַתִי הִרְתַּבָּה
 כְּמוֹ יִתְרִים שֶׁל אָהֵל מוֹתָחִים אוֹתָהּ.
 אַרְבָּעָה יְלָדִים מְחֻזְקִים אֶת שִׁמְלַתִי
 כִּירִיעָה עֲלֵיהֶם נְטוּיָה.

פְּתֹאם רוּחַ צָפוֹן מְנַפֵּחַ שִׁמְלַתִי
 מְנַעֵר בְּרַעַשׁ קָרְבִי כְּכַנְפֵי חֲסִידָה.
 אַרְבָּעָה יְלָדִים אוֹחֲזִים אֶת שִׁמְלַתִי
 יִשְׂרָהּ. בְּחֻכְמָהּ. בִּי יִתְרָם. לֹא נִסַּע.

זו אני בזהירות ובנשיקה רכה ומהירה
 זו אני שמעירה אתכם מחלומות
 ומסירה את השמיכה מעל שנתכם המתוקה
 כמו חלה זה עתה אפיתי.
 את, השנה המאירה של ילדי
 כמו ידי אני בוצעת אותה, תולשת
 ומפוררת בין הבקרים הקרפניים
 החולפים מעל ראשינו
 כמו עדת דרורים אפרים
 בצפצוף מלא צפיה.

בשעה זו של שחרית מפנקה
 וצפרים לא תדלו מלציץ ציון ציון
 נפתחת כנף הדלת, ובכחגת צחורה
 בת ציון פוסעת על קצות נוצותיה
 להעיר את הילדים למלאכת יומם הנמאסת.
 מבט בן מאה אמהות מלטף את הכתם הלח
 שהשאירו שפתים נרפות על הצפית,
 את הנחירים המוצצות בהתמכרות עקשת
 אויר לא מאורר, את השער העבה, המסלסל,
 שצמח על הקרסל והגדל הפתאומי של כף הרגל.
 בשעה זו של שחרית מפנקה נסגרת הדלת בלא ציץ
 ברחמים גדולים ומזיקים
 וגם היא חוזרת לישן.

כאשר נספג החלב בתינוקות והשמן בבצק
 למה לא אספג גם אני אל בין קפולי משאלותיכם?
 ולו כתפוח אדמה באדמה.

אבל חקי הכימיה נותנים לי שניון זכיות רק למראית עין
 היסודות מארחים אותי לשעה קלה
 בבית העשוי עוגות ותינוקות
 עד שיסק התנור.

יכשהתעוררתי ידעתי:
יש סיר עם דגים על האש
והסיר מכסה.

מטתי היטה מלאה נתחי דגים
רכים ואדמים ולדגים עינים מטוחות
של תינוקות צועקים מתוך החומה.

כשאני פושטת את ידי ללטה את ראשיכם
כל השער, שהיה מתלול ורף, מתישר ומתעבה
וריח הינקות שהייתי שואפת ממנו לשכרה
מערב בשארית דמי, הולך ומתאדה.

כשאני פורשת את ידי ללטה את ראשיכם
הם גחים מחיקי, גבהים ומתרחקים,
ונשארים תלויים בתוף כפות ידי
כמו תאנים הולכות ומבכירות.

כשאני שולחת את ידי ללטה את ראשיכם
כשאני מנסה לאחז בהם, לתמר אותם בי,
הם נעשים נפוחים, מעלים קרום,
ולפתע נוגעות אצבעותי בזיפים.

כשאני פותחת את ידי ללטה את ראשיכם
הם נפזרים מתוכי לארבעה עברים
הם מושכים אליהם שועלים ופרפרים
הם מסובבים את העולם בריחות לא מקרים.

בלילות הקיץ הדוממים
כשאתם מתחפרים מאחורי דלתות
להתלבלב במסתרים
אפלו תפוח אדמה שהתרוקן ממצבוריו
יכול לקלט
קולות
שבני תפוחיו הרכים
רוויים מחלב
מוצים זה מזה בנשיקות

הבאתי לך חתולה שחורה ולבנה מהרחוב
כדי שתראי דרכיה, בתי.
הנה היא על השמיכה הרכה
של מטחי, ממרקת צפרניה
כוססת ומקרצפת כל שערה בפרותה
מלקקת בלשונה את ערותה.
לאט לאט נעצמות עיניה בשמש התרפית.
ובצהרי היום, כשאתן קמות יחד משנתכון
היא מתנערת ויוצאת לצוד שקמית ורדה
ומדוע, נערה, את עונדת את כל תכשיטי
ועיניך זולגות דמעות?

מפתח לאחר ילדים נואשים נושכים
לעצמם את הלשון או את האצבעות
יכולים לקרע את הצפית הרקומה
ציצים תכלים. מה עוד עלולים לעשות
אנשים נואשים כשמי
שהוא יותר חזק
סגר לה את המעורר
ואתה בחיקו ישן כמו בחיק נמר
מוטב גם מאשר ער
ובמטחוי צעקה הזמן שלך עובר, עובר.

באור הלבן והמצפה צריחות צפרים מתקבלות
יכולות לשרטט במחוגות מתרחבות צורות מקבילות:
שתי חתימות מאשרות בנפרד של שמי השמים.
קולותיהן הלוהטים סודקים את מראית האין בדיקנות של זגג
מתי, מתי תוכל לעקב אחריהן צפרן אצבעי
על שמשת החלון המכסה מקפת-אד ולחני
מצפות לערב שלא יבוא הערב
ידי אסורות בידי.

רק הירוק

לגבריאלה

רק הירק השקוף לשמש של עלה הגפן
הירק הנמס בזקב, הנמס לאטו
ונמצץ באויר געצם עינים בתנודות ראש מאשרות אשר נוסע שכור
של עלה גפן אחד מתפשט את ירקותו מרצון
סומא להנשא
על האויר המזקב, המצלצל, של סוף
מצקיות הקיץ.

ציפור כנף

ציפור כנף גם לי בבית
שמנקר את כבדי מדי בקר
ושר
למה, מוגת לב שלי, למה לסלע?
כי אני אוהבת ללטף עשבי ים שוטים ככה
רכים כמו כנף צפור.

במה אכשף את המון יצורי
 השמים על קירות ביתי חלקלקות
 כחלזונות שנגחצו מקונכיתם?
 השבעתיכם בסופרוזיגה סבתי הנסתרת
 בעפעפיה חסרי הריסים, העצומים
 כשהיא מאזינה לקובלנות.
 השבעתיכם בהדרת הכבוד של המלים
 שרק בעברית היא מחלטת.
 השבעתיכם בקוים הישרים להפליא
 שהיה אבי גוזר במספרים, מחבר את שפתיו זו בזו,
 סימן לישוב הדעת ולאהבת הבצוע המדיק.
 השבעתיכם בשמן רהיטים
 באדי המגהץ
 ובריח של בצק שמרים
 שלתוכו אני נועצת אצבעות ביום ששי
 מנסה להחזיק במה שיש.

אני יושבת מול הפול הגמור
 ואצבעותי ממששות את המשטח החלק.
 כל מפלצות הקרטון הקטנות כלואות זו בזו
 תקועות סופית בים הקרח הצפוני מתחת לצלופן המתוח.
 לא הוצאתי אף הגה מתחלת המשחק.

והרי לשלחן הזה התפללתי.
 בריא ונורמלי וחי, אמרתי לאמי,
 וכבר העזתי לראות. עיניך
 מעוללות ורמוסות כענבים
 ומה שעוללו לה ומה בעוללי אם אמה
 אין לי מנחם ולא יהיה כי אם שלחן מטבח
 וסנדוויצ'ים טריים עטופים בדיקנות. חלומות
 שהיו לשים אותי שנים שנים כמרגרינה
 לפוררי בצק חי חי חי.
 והנה קדם ועומד בהבטחותי.
 והרי נאספים במועדים היעודים
 ואל שמלתי הפרושה נאחזים להתישב ולישב
 ומקרבים ושבים ומקרבים את השרים והצוחקים
 יחד נאחזים בשולי המפה ומושכים איש לעברו
 מושך את מזונו ואת אהובו ואיש לעברו מושך בחבלי
 מה?
 מאיזו זווית גלונה מזמזמת מנגינה חלולה, עטופה קורים
 אוכלת חורים במפה המנחת מגהצה מתחת לצלחות יציבות
 מה המנגינה המקהה את גס הצחוק הכריא, החי?
 מה מעתועי הרוח הווללת חללים?
 מאיזו זווית חולה דואים בהמונם יבחושים אלמים
 ששים להשרף, הדופי רוחות קדים?
 חולמת, חולמת להמלות בשולי הלא
 משתטחת נגופת געגועים לפני מסכת כבוד מדמה.

תצעקי, כבשה אחת
 מטמטמת מחשכים. תצעקי
 כבשה, קלקלת את השבת
 בכל אזור התעשייה החול נח נקי, נאור,
 נוצץ בכפתורי זקב, מחליף לחליפה בז'
 עם כיסים. ולמי בשבת בבקר ולשם מה
 כבשה אחת סגורה בנגריה
 לוחכת נסרת מגוללה, משתגעת
 מגעגועים למים. גם כי תלך
 בכל הנגריה אין נפש חיה ובכל האזור אין קול
 אין כל קול מלבדה, שמקלקלת לה את השבת
 בצעקות מנסרות.

בעפעיף

בעפעיף הנפוחים
חתולים שנים
מאנים בקר צהב.

עפעיף הנפוחים
חתולים שמית פוה צהבה
רוטנים דומם:

שקרת, שקרת. הבקר
ביצת עין חרוכה מנפצת.
פסוליה נמאסים ומעכו חיי.

לא לה שקרתי, בני.
שכחנו לאהב את היסורים.
יחדו התגוללנו בערמת נוצות
יחדו צחקנו באפלולית.
מאחורי שמשות מכסות ניר כחל
שכרנו ריח משמר של גוזלים.

תצעקי

תצעקי, כבשה אחת
מטמטמת מחשכים. תצעקי
כבשה, קלקלת את השבת
בכל אזור התעשייה החול נח נקי, נאור,
נוצץ בכפתורי זקב, מחליף לחליפה בז'
עם פיסים. ולמי בשבת בבקר ולשם מה
כבשה אחת סגורה בנגריה
לוחכת נסרת מגוללה, משתגעת
מגעגועים למים. גם כי תלך
בכל הנגריה אין נפש תיה ובכל האזור אין קול
אין כל קול מלבדה, שמקלקלת לה את השבת
בצעקות מנסרות.

את, החיק הנורא

את, החיק הנורא של חסידות ננערות כמפְרָשִׁים
קורא במפְרָשׁ: סתו, וכבר לא ממאן
נהמת כנפים מפְרָסוֹת לפנות בקר
מתחת לעור התופח עד להתפקע
באזני. אזני! שפתי! עד מתחת לשְרָשֵׁי צְפָרְנֵי
מהומת המראָה
ופרוסות לחם נשרף מי
ממלאות עֶשֶׂן מתניק את הבית הנם בחיקי.

שיר זמר

שלחן מטבח שהצבתי
היה לי לארץ אויב
הרצפה שבתוכה רצפתי
היתה לי לארץ אויב
הקירות בחלבי טיחתי
היו לי לארץ אויב
ארץ להחיותה נולדתי
היתה לי לארץ אויב
איככה חיים בארץ
היתה לארץ אויב.

ראיתי אותי ברור

ראיתי אותי ברור נשענת לבסוף
על גבר זר שמתניו מצקות
ועיניו בעמק לסתותיו נחות.
קצר ושוה וקצוץ שערו נוצץ
נצב מפשק קבורות
כבדות די הצרך
לדרס.
דבור לא היה נחויץ.
תאמנו צעד
והוא דרס בנחת קהה
בטנים חורקות
תובעות משהו
צורח מרחוק.
כמה מנוחה היתה בידיעה
שרק על הרע אפשר לסמוך
ואני עד עתה חלמתי בכל מאדי
לסמוך על עצמי.

האוניברסיטה בחורף

גנוזה בכריכת סגריר, מחתלת גלילי ערפל
האוניברסיטה אשר בגבעה
מתחילה לטוס בחלל.
בשעה שמים עשרה של צהרי הערב
היא עדין על כנה
מוכנה ומזמנה
להשתלח סביב כדור הארץ
לטוס ולהעלם מעינינו
לקול נביחת כלבים
נרדף אחריה רטבי שער
ובקשי נושמים.

מה אני ומי מרחוק
 בקצה האדריכלות המסבכת
 של מסדרון האוניברסיטה?
 בין הרי שיש הולכת בנאדי
 לא סוף לו ולא התחלה
 לבדה הולכת הנכשלת
 אצלי בבחינה,
 פטמה,
 עיניה מעינות שקטים של בכי
 רוצה להגיע לקצה המסדרון
 והנה כמעט כל צעד קדימה
 מוליך אותי צעד אחורה
 והנה כל צעד על האבנים החלקות
 מדוע מוליך אותי אחורה
 ואני רואה מרחוק חיה מוזרה
 כמעט לא ראיתי כמוה
 ראשה אריה
 גופה דב
 ורגליה בהמה
 ואני לא צועקת
 רק עיני נוטפות דמעות הרבה.

הרגע שבין הנפילה לצעקה:
 יורדת ונטרקת דלת הכניסה ממול.
 מתחרש האור. נאלמת הסמטה.
 צללים חולפים
 סלים מחררים באישוניהם.
 לאט זוחל אל הראש סם החבטה
 פורש מסכים ירקים ומתכהים.
 להרהר זמן מצעת לך קטיפה
 ירקה כהה.
 כשתצעקי במפלש תריחי את התאנים
 המבשילות על העץ זה שבעים שנה
 מתפקעות על המדרכה.
 הכאב יהיה כמו טרי.

המקום שתעזוב אותו לזמן־מה
למלחמה זמנית, נאמר,
הוא לא ישאר כמו.

זנבו של הכלב הזמן יתרוצץ מרחוק כמו לפיד צהב.
התינוק הבוכה יחנק בעשן התנור הזול.
האשה המשעממת תנתח לשנים עשר נתחים לבנים
שישחלו על שפודי הברברים ויאכלו לעיניה צמיגים,
נוטפי שמן וכשם.
סוסייה המתשים יחצו עד בטנם ים אדם.

מִיָּד הִחַזַקְתִּי אֶת הָאִישׁ, הִדַּקְתִּי אוֹתוֹ, לְחֻצְתִּי אֶת חֻלְקוֹ בְּכָל שְׂרִירֵי בִטְנִי,
כְּמוֹ נֶגֶר, אַחֲרַי שֶׁהִלְבִּישׁ אֶת כְּלִיבוֹת הַמַּתְכַּת עַל הָאָרוֹן שֶׁהִתְפָּרַק פְּתָאם,
מִבְּרִיג וּמִבְּרִיג אֶת יָדֵי הַמְּכַשִּׁיר, וְנֶאֱנַק קֶצֶת עִם הַדּוּק אֵיבְרֵי הַפְּנִימִיִּים,
כִּכָּה הִדַּקְתִּי אֵלַי אֶת הָאִישׁ, בְּעֵמִידָה, בְּכָל זְוִיּוֹת הַבְּרוֹזל שֶׁנִּמְצְאוּ בִּי,
כְּשֶׁהֲרוּפָא יֵצֵא וְאָמַר שֶׁהֵילֵד שָׁלְנוּ לֹא.

לא כמו קרקע שוקעת פתאום

לא כמו קרקע שוקעת פתאום
של רבע מגורים נבלע באדמה ואיפה נחיה
גם לא כמו רגל מגוף, מועפת
בנפץ אטום מונחת באמצע רחוב נעצר משתק
לא כמו אזור מוֹר של חלל שחור
נגזר בזדון דומם מתמונת הנוף המכרת במוזיאון
של ההכרה.

לא כף נעלמת לנו. לא כף אתה חסר.
כי אם בלוק של זכוכית מגדלת
שבתוכו אתה חנוט ומתנועע חרש
חוזר וחוזר על כל מה שהיית
חניק וצוּעק בלי קול לעזרה
נצב מעתה סמוך מאד לעינינו
בינינו ובין כל הדברים שבעולם
בין כל הדברים שבעולם ובינינו.

כשיצאנו יחד לחצר המוארת

כשיצאנו יחד לחצר המוארת
הפניתי את ראשי הצדה מהולך נטול העלים
שכמו תולעת חלקלקה נדחק לחיות
והיה מפלס לו מחלה ירקה בתוף הבהרת
מתכחש בשגעון למותו הכרוך לגמרי
של עץ השקד שכלו דק ולכן מסיד.

לפני שנה, כשגזמנו בצותא את השתיל המתבגר
כדי למנע ממנו מחלות ולעודד את צמיחתו,
הוא אמר, בבקרתיות מאפקת:
יותר נמוך, יותר עמק
יותר עמק, יותר נמוך
כאלו היינו להקה שמכצעת
יצירה מוסיקלית שחבר
ואני שוב השתאיתי, רק לרגע,
מניו לנער שילדנו
יסודיות שכזו –
החלטיות שכזו –
תכונות שתמיד הערצתי.
יתכן שגם אמרתי שוב משהו בשבחן
של יסודיות והחלטיות.
לא ידענו אז שגורלו הולך ונגזם
יחד בידינו.

★

כי נשמתו נמחצה עד דק ולא נשאר לה מקום
בין הגון האפר-זהב לגון האפר-צהב
של הלה-במול
שלושים פעם ויותר צליל
שהיה ממוגג אותי בתודה ליפיו.

בנה אחר זה יוצאים צעצועי הזכרונות
מהמחסן ומתחילים לרצות לצעק.

מסגרות הנהב העגלות של המשקפים,
זרוקים כמטחוי קשת מאחורי הראש, נדהמים,
מגלים את התרמית של הילד בן הארבע
שאמר: אני גאה בכם.
קפסת הגפרורים שהיתה סתם משחק
של ילד בן שלש יושב על המדרכה בערב
ומדליק לעצמו התרגשיות
מבינה שהיתה מלאה סימנים מבשרי רעות.
חוף הים, שהיה אוהב לספר בכדיחות הדעת
על תינוק קצר ראוי בן שנה נכנס למים בלי פחד
ויוצא לאבוד בלי שום בכי אל החומה של כסאות-הנוח
עובר בשיטתיות מכסא לכסא –
עכשו טופח לעצמו על ראשו, סוטר על פניו.

בנה אחר זה יוצאים הזכרונות
הקטנים עם הגדולים מהמחסן
נצבים הכן בטור הולך ומתארף מולי
ומתחילים לרצות לצעק.

הנפש הנעלבת

הנפש הנעלבת של התינוק
פורצת בצונחת נדהם
וקל הסכרים הדקיקים של הישני
וקל הנוזלים נשפכים בכת-אחת
וטובעים בתוף עצמם.

הנפש הנעלבת של הילד
נקפצת ומתהדקת אל תוכה
כלה שריר תופס שריר מסרב
ערירי
צקשו
רושף בידך
מצית שעוד לא נדלק.

אבל הנפש של הנער המתבגר איננה נעלבת כלל.
הנער יפה ההליכות שומר על מנוחת הצהררים של הוריו.
גם בבואו גם בצאתו הוא לוחץ עד הסוף
את כף המנעול בתנועה מאד זהירה
הוא עוטה את הפסנתר בשמיקה
ואת המטרונום בגרב צמר
אפר.

הוא משנה את שמו
לסלק ממנו את החכה
וכותב אותו באות מתעגלת וזעירה
יותר ויותר זעירה.
הוא מחיף לאמו בליצנות מתנצלת
שכואב לו ורע לו ולה אין שום עזרה.
הוא מטלפן לנערה
שאהב
יותר מנפשו.
הוא שומע. הדם אוזל מראשו.
הוא מחכה שתי שעות, שלש,
(האם הוא מחכה לעזרה)
בבית הריק.
אחר כך הוא יורה.

שאלת אותי בכאב של מבגר למה את ממשיכה לעשן
 ואני אמרתי ולמה הפסקת לנגן ודברתי על הקשיים
 של הגמילה ועל העקשנות כמו עם מבגר
 והבטחתי לך לא לעשן וקנימתי
 ואתה חזרת לעשות לי ממה מוסיקה
 שציליליה היו ממלאים את הבית בסמים חיים.

עכשו אני מנסה להגמל מכאב המכה של המוסיקה
 ומהנוכחות של מותך בידי, של חייך
 מרגע שרציתי מאד ללדת אותך,
 ברנוון צהב צוחק, של העצב
 שטרף את עיניך לנגד עיני,
 של הרף, החיוכים, החכמה
 והפח השקט
 שבו נתתי לך לרמות אותי
 וקשה לי כבר להבטיח לך או לקיים.

בכיור החרסינה הלכן
 מצוי היה הילד המת
 גופו שקוף, עדין קפוא.
 עצמתי את עיני ובספין הגדולה
 חתכתי את אצבעותי מאצבעותיו המפשירות
 שהפיקו את הצליל המלאכי
 מהשנהב של הקלידים.

על הספסל באטליו הנר הזול
 ישב ראש לא גדול, מתלתל קצת,
 של עז שחורה אחת
 מאלו שמקפצות אצלם בקרסלים וקיים
 על קירות האבן של המדבר.
 העיו שלה היתה פקוטה
 ובקער
 עיפה.
 העיו שלה היתה פקוטה
 ועיפת
 נפש.
 העיו שלה היתה פקוטה
 ובה העולם
 של הורגים.

 על המדרכה עמד גדי.
 והעז – האם היתה שם
 או לא היתה.

הנח לי להראות זקנה ומכערת
 ואפרה לעולם
 לא תהיה לי תשוקה תמיד
 אסתכל כה בעינים האלה המתפוררות
 אל מה שרוחש כמדמה
 מאחורי קביות הזכוכית שמסביבי
 שמתוך כל אחת מהן
 צועק אלי הילד ואינני שומעת דבר.

פתאום במרפסת

פתאם במרפסת
מהומת כנפים נבהלות חובטת את פרקי ברכי
שהיו משתקות
מגעגועים אל הילד שאיננו
הייתי גל אבנים וטיח
מלקום.

כמו מכות חשמל
באו הפרפורים להניע בקצות האצבעות של הנפש
את היכלת לרחם על גזל זר אפרפר
מטיח בטון רכה באויר המזגג, האטום
הבלתי מתקבל על השכל.
בכף ידי הנזהרת פרפרו כנפי גזל
מוזק
באמץ אל החלון הפתוח
כמו הבהובים של אור החיים הנעצר.

קומי קומי נשרפים יצרות ירקים חרוצים
נשרף השפע החמצמץ של המטעים
להקות אנוזים כלול מגעגעים בלי לדעת
שהם הולכים ונשרפים חיים
קומי קומי
נשרפת הרקמה העדינה בשולי סדין המשי
והכתנה הצחורה גם היא במהירות בוערת עליך
פניך גחרכים כבד באבק המפחם
מחד באויר מתעופף כמו שחין
שאת נושמת ושומעת
קומי קומי לעבודה.

בנאמנות של כלב זמן בא לקראתי פתאום
השחר המחלט של צמרות
מצירות על הרקע המבסם, הסחרחר,
של השעה עדינת-הצבעים שלפני הגשף
וכנראה שרק הוא, לרגע,
היה יותר חזק מהידידות ומהנחמה
אחרי שאחמול צעקתי בבית הריק
הוי, אמא, עזרי לי
יבראי היתה אמא מפלצת.

לא תבוא אלי עוד לבקש
שאטל לך את הצפרנים
בידך הימנית.
אתה חפשי עכשו
לשרט את עצמך כרצונך
בצפרנים ארכות מאד.
תוכל לענות לי אני ברשותי לנצח
בלי לעורר בי את הדאגה הקלה
ואת הכעס המתאפק.

עוד חלום

רק זמן מה לאחר

והייתי מוטלת בתוך ערמת חתולים ותלמלים
של קלפות תפוחים והיו עלי
זוחלים גדולים וקטנים
והייתי רכה ומאשרת.

רק זמן מה לאחר חבטות הנפש
הגוף מתחיל לזיף, להתעיר,
הדם, מתברר, המום זורם
אל מבוי קהה.

עקשן, בעינים עצומות מי ידע ממתי
רשרוש גובר מסיע צמרות מנתקות
על גב זרמי אור קרירים
אל מוצאי שמים.

גברים צעירים

גברים צעירים ונאים למראה צועדים
במחול ההתחלפות של קרונות הרפכת התחתית
מכאיבים לי בדברכם אלי בקולות חרישיים־מבקשים
בהשתדלם לתת את עיניהם בעיני
ויבהדיכם ריחות נמחצים של התבגרות.
כמו בשורת כתמי הדם ההולכים ומתעבים
על המדרגות של הגשר בבקר
אני מסתכלת בהתענינות קפואה,
ממשיכה לנשם את האויר המלא חמרי תכלה
מכונצת אצבעות בכיסים
לא מוכנה לזהות שום פרט
מקר.

מכתש

אבל כל השיחות והרוחות היו לבסוף
מוכילות את דעתו של יעקב אבינו
אל אותו הבור
שהיה מסתובב בדממה בטבור עולם המום
שנעשה מכתש גדול בגופי
בלילה
וכיום

וְכָל הַבְּרָגִים וְהַרְגָּשִׁים הָיוּ בְּחֻזְקִי מְהַדְּקִים
 וְגַם לְדֵי הַמַּחְוִירָה בְּגִלוּיָהּ מִמְּרַחֲקִים
 הַחֲזוּיָהּ. צִהְבָּהֵב וְרַף לְמַגָּע כְּאֶפְרוּחַ
 הָיָה הַנִּיר, וְאֵת הַכְּתוּב בּוֹ בְּלִי כַחַ
 קָרָאתִי. תְּמוּנָה מִפְּלֶאֶה מְסַתֶּרֶת הֵיטֵה מְאֹחֹזֵר.
 אֵינֶנִּי מְסַגֶּלֶת לְזֹכֵר. אוֹלֵי יָרַח גְּדוֹל, שְׁחֹזֵר.

אַחַר כֵּךְ הִתְעוֹרְרָתִי. שׁוּם גְּלוּיָהּ לֹא הִשְׁאַרְתִּי.
 אֵף פַּעַם אַחַת לֹא נִסְעַתְּ לְטִיֵּל בְּמְרַחֲקִים.
 בְּמַחְבֶּרֶת אַרְבָּעִים דָּף אוֹתִיּוֹת שֶׁל סִפּוּם הַשְּׁעוֹר
 מִתְחִילוֹת לְחַרֵּט זִיגְזוּגִים עֲמֻקִּים בְּמַחַ
 הַלְבָּן שֶׁל הַדָּף תְּקוּעִים בְּתוֹכוֹ בְּכָל הַכַּחַ
 לִי לֹא הָיָה אֵת הַשִּׁכָּל לְפַתַחַ
 לְרְאוֹת. לְנַכַח עֵינַי מִתְרַחֵב לוֹ הָאוֹר
 שֶׁל הַבְּקָר כְּמוֹ חוֹר.

וּבְגִיל הַחַיִּים הַנִּגְמָרִים שְׁמַעְתִּי
 אוֹתִי אוֹמְרַת פְּתָאם בְּסוֹף הַשְּׁעוֹר הָאֲחֵרוֹן שֶׁל הַשָּׁנָה
 לְתַלְמִידָה שֶׁהִצְבִּיעָה וְשָׁאלָה אִם הִיא יְכוּלָה לְשָׂאֵל
 (הַכְּרָתִי הַיֵּטֵב אֵת שְׁאֵלוֹתֶיהָ הָאוֹרְכוֹת הַשׁוֹכְבוֹת)
 אֲמַרְתִּי בְּבַדִּיחוֹת הַדַּעַת וְגַם לְגַמְרֵי בְּרִצְיָנוֹת
 'שָׁאֵלִי בְּתִי', אֲמַרְתִּי אֲנִי בְּקוֹל
 הַנְּעִים שֶׁל אָבָא שְׁלִי
 שֶׁהָיָה מוֹרָה
 טוֹב
 בְּמַלִּים שֶׁקִּבַּלְתִּי פְתָאם
 בִּירְשָׁה מֵאָבָא שְׁלִי
 כְּמוֹ פּוֹשֵׁט רֶגֶל שֶׁמְקַבֵּל יְרֵשָׁה גְדוֹלָה
 וְעַכְשָׁיו, בְּשׂוּדָה הַשְּׁרוּף, לֵיד הַבַּיִת שֶׁנִּהְרַס,
 הוּא רְכוּשֵׁי הַיְחִיד.

שכחתי איך צועקים

שכחתי איך צועקים ובאיזו שפה.
השודה תמיד על זאבים מזנפים
שורקת לי אפרקדן במבקר חלילים
שיר ריק קבוע
ובעינים מזגזגות חכמה חוקרת
בכבשים הזוללות זו את אזני זו.

שירתי

בין שורות העוגיות התופחות בתבנית
מתנסחת גם השירה, בלתי נמנעת
כמו נסיחה אלמונית של בתולה אדמת לחנים
קמה להשתחוות בעזרת נשים
עוצמת עיניה ומחוירה, מתעלפת מבושה
דקה מדקה
משאיכה רק ריח מתנדר, רק ספק
של עברה.

בהרף שירים שורות קצרות גורמות לה להתעטשות
אפילו מרחוק, מוספים ספרותיים מעוררים בה
רצון להתגרד בין האצבעות
גליונות גליונות צהבהבים
מתקלפים מעור לחייה
השתלה נכשלה
על גבי בקרות מלצרות שאין להן ארוכה.
ובכן דורסת בכל האגרופים עתונים ישנים
לנקות בהם את החלונות
ובסבין הלחם
מקרצפת את הסדקים שבין האריחים.

שירים אותי פסים
על כתנתך היחידה.
פון את מחשבותי ארח ישר
נהנח אותן מרנחות.
לסי הסדר.
ברנחים שונים.
קח את יצורי רוחי הרוחשים, הכוססים,
ושירים אותם פסים מאנכים
נשבים מוכנים
למרקבה ולסוסים.

למשל מכשיר קשר
 או מכשיר רפוי
 כמו צנור מתכת מתנפח
 באגרוף מחויר
 של טיס קטע
 מתרגל במסדרון המסיד
 ליד קיר
 הליכה
 נורמלית.
 בשנים
 משגן אנקות.
 חולם לחזר לחיל
 האויר.

1

קמתי. קמו גם רגלי. האם הייתי פאן? כן,
 עזרו לי את איני, ספרים לועזיים
 בחריפות הסיד של גירות
 ואורות מלאכותיים
 עזרו לי להיות
 ארסל.

2

סאור רובץ חם על חלונות אפרפרים
 נשימת דפים סחלביים עטורים
 וקב של פתבי עת הדורים
 בקצות אצבעותי נוצצים מוזרים
 עלי לכה נרדים חלקים סגורים
 האם אלה הן ידי
 שישו לחבק, לכבס, ללוש בצק
 האם נוגעת אני בילדי?

רק היום, נהרי יותר משנתיים עברו כבר
 וכאלו שקטו חריקות המקדח
 וכמו רכבו קולות הנפילה של חפץ כבד אל קרון ריק בליקה
 ורק מראות מקריים הם עדיו לחיצות הדק, כל כתם
 נראה מרחוק אדם ונוזלי,
 רק היום בספריה מאחורי שורה של גבות כפופים
 כשקלטתי להרהר עין דוגמה של סודר
 שכמוהו גם אני סרגתי פעם –
 לא לה, לא
 לה לא סרגתי אף סודר!
 ואיך זה שרק לה לא סרגתי אף סודר אחד?
 נהרי נשקתי אותך יותר משנשקתי את אחיה הגדולים
 ומלות אהבה אמרתי לה רבות יותר משאמרתי לאחיה הגדולים
 ורחמתי אותך ועודדתי אותך ונהרשיתי לה יותר מלכל אחיה הגדולים
 אבל סודר לא סרגתי לה אף לא אחד
 ואפלו לא חשבתי על זה עד היום.

כי אני עוד לא נולדתי

כי אני עוד לא נולדתי.
 כי לי עוד לא הייתה אם.
 לפעמים היא מתנצבת מאחורי לרגע.
 לפעמים אני שומעת מהצד את קולה
 הנמוך מושך את סופי המלים,
 מאנפף קצת, אומר לי: נו כן.
 כן אמא?
 לפעמים חולפת על עיני כצל דוגמת שמלתה.
 אצא לשוטט ביער, אקלף מסכות עתיקות
 מהפנים הגזעיים שוני הצבע
 של ידידותי האמיצות.
 אלמד לשחק אם,
 להגיד: נו כן.

הוי, הבדידותו את הנהגת הגדולה
 עם הכחול התמידי בעיניך כמו ים לא־קיים
 עם השוכבות המסלסלת מפלטינה טבעית
 עם התענה הרחקה על ירכיך הצרותו

הוי, הבדידותו פשוטת ברבים את מסיקה בקלות
 את הצליל הקלרניתי המושח: בדידות, בדידות...
 בעינים עצומות להשתחוות עם כל הגלגולות הלא־טריות
 ועם לבנים מדיפים ריח לחות שגֵעֵכרו.

הוי, הבדידות! באצבעות אוריריות
 את סוחטת את פצעי הכגרות המעיקים לגצח
 ומלטפת את המבושים המבהלים, צרי־הרות,
 כשאנחנו בועטים מתוך חלום כשד של הדלת.

ילדי אביב
 כשהיא עוברת בגנה
 אל נא תשירו לה נאל תשאו קינה.
 אל תשאלו אותה אם יצמחו עליה ואימתי הפרת.
 יודעי דבר אמרו שצורתם של הפרחים נובלת, משתנה,
 אבל המנגינה תמיד נשארת בגנה.
 על כן כשהיא עוברת בגנה, ילדי הקיץ, אהובי שלי,
 אל נא תשירו לה נאל תשאו קינה.
 ואם תראו אותה נשענת על מקל זקנה
 ופיה קצת פֵעור והיא מאזינה
 לבקיעת סדקים באדמה דשנה ומוכנה לחרף
 אל נא תשירו לה, ילדי הסתו החמודים,
 נאל תשאו קינה. אמרו כי אהבה היא.
 אמרו כי אין לה תקנה.

סדר השירים

39	זו אני	5	ובצפיפות
40	בשעה זו	6	כשאני מביטה כך
41	בבית	7	הויכוח
42	סיר X	8	כשהייתי בתיכון
43	התפרשות	9	הלך האיש
44	בלילות הקיץ X	10	נולדנו כאן
45	הבאתי לך	11	זכרון ילדות
46	מפחד לאחר	12	שורשים
47	באוויר הלבן	13	שיר ישן ו-12 הרהורים
48	רק הירוק	17	ולא כדגים
49	ציפור כנף	18	ואם
50	כישוף	19	ורוד
51	הפזל הגמור	20	בינתיים יבוא יצוא
52	X ושוב שולחן מטבח	21	הראה לי
53	תצעקי	22	במשא ומתן
54	X את, החיק הנורא	23	ארץ כחושה ונחושה
55	X שיר סתיו	24	בשדה
56	בעפעפיך	25	על שפת הים
57	שיר זמר	26	כך, חשבתי
58	ראיתי אותי ברור	27	ששפתיו
59	האוניברסיטה בחורף	28	ברגעים
60	בקצה האדריכלות	29	בראשית הקיץ
61	הרגע שבין	30	שולחן מטבח
62	המקום שתעזוב	31	שרירי עיניים
63	פליבות	32	ראש השנה
64	לא כמו קרקע שוקעת פתאום	33	לאה יולדת
65	כשיצאנו יחד לחצר המוארת	34	ילוד
66	בזה אחר זה	35	כעת
67	[כי נשמתו נמחצה]	36	בלילה
68	הנפש הנעלבת	37	עכשיו בחצר
70	שאלת אותי	38	לא נסע

עכשו כנפי המחשבות שלנו שיכות למלאך אחד
 והדבורים לפני השנה או כשמיטילים על החוף
 ורגעי ההתמלאות וההתרוקנות
 הם של אותו מלאך בעל מיניות מתונה
 זה שנלחמנו בו בימים ובלילות
 ונשבענו לבצע גבורות ועברות ובלבד שלא יאחו בנו זה
 ויחבר את רגלינו ואת ראשינו
 וברחנו מזה ומזו עד לקצוי הגיהנם
 ושרפנו את רכושנו היקר ביותר
 עד שנהיינו לעפר ואפר ולמקור המצה
 והולדנו בץ. וטבענו בפיץ
 ופרכסנו בפיץ עד שנלוש ממנו מין מלאך רח,
 מתנודד על רגליו בקשי, לא מכיר את הסביבה
 כמו ברנו שיצא לטייל על החוף
 ביום של שמים בלי שום צבע, של ים בלי שום אפק
 מלא מחשבה מתגעגעת זו לזו בשגי מקורים.

רכוש	83	חלום	71
שכחתי איך צועקים	84	העז	72
שירתי	85	הנח לי	73
בהרף שירים	86	שיר בוקר	74
שים	87	פתאום במרפסת	75
מכשיר	88	ועדיין	76
בספריה	89	רשות	77
כי אני עוד לא נולדתי	91	עוד חלום	78
אל הבדידות	92	רק זמן מה לאחר	79
מנואט	93	גברים צעירים	80
מלאך על החוף	94	מכתב	81
		גלויה ממרחקים	82

בין השירים בספר זה כלולים שירים מתוך ארבעת ספריה הקודמים של חמוטל בר-יוסף.

מתוך 'לולי היה עלי למהר' (הוצאת מילי, 1971):
ואם, ברגעים, שולחן מטבח, לאה יולדת, כלילה, מפחד לאחר.

מתוך 'לקחת אויר' (הוצאת מסדה, ספריה קטנה לשירה בעריכת אמיר גלבוע, 1978):
הלך האיש, ראש השנה, ילוד, כעת, עכשיו בחצר, לא נסע, סיר.

מתוך 'רק הירוק' (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1981):
ורוד, בינתיים, יבוא יצוא, הראה לי, זו אני, בבית, התפרשות, כלילות הקיץ,
רק הירוק, ציפור כנף, תצעקי.

מתוך 'מתנות קופצות' (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1984):
ארץ כחושה ונחושה, בשדה, בשעה זו, הבאתי לך, באויר הלבן, כישוף,
הפאזל הגמור, ושוב שולחן מטבח, את, החיק הנורא, האוניברסיטה בחורף,
שכחתי איך צועקים, שירתי, בהרף שירים, שים, מנואט.